

Początki szkolnictwa w miejscowości Przeradz Mały datuje się na około 1880 rok – była to szkoła początkowa. Do wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku szkoła mieściła się w domu państwa Żdzięborskich, gdzie połowę domu zamieszkiwała nauczycielka, a lekcje odbywały się w dwóch pokojach od godz. 8:00 do 15:00. Nauczanie odbywało się w języku rosyjskim, a języka polskiego uczono po kryjomu z czym trzeba było bardzo uważać, gdyż co dwa tygodnie na kontrolę przyjeżdżał rosyjski inspektor z Mławy.

Po wojnie polsko-bolszewickiej szkoła mieściła się w domu państwa Szczechowiczów i nosiła nazwę Publicznej Szkoły Powszechnej. Nauczycielem był wtedy Piotr Feszczuk, aż do wybuchu II wojny światowej. Podczas wojny w 1941 roku potajemnie uczyła dzieci podzielone na małe grupki, w kilku domach pani Helena Nadratowska. Oficjalnie szkoła była zamknięta ze względu na zakaz nauczania.

W latach 1945-49 szkoła w Przeradzu stała się filią Publicznej Szkoły Powszechnej w Siemcicach pod kierownictwem *Jana Telesfora Robaczewskiego*, a pierwszym nauczycielem powojennym był Jan Bychowiec. Nauczanie odbywało się w kilku domach prywatnych u państwa Piętów, Frydrychowiczów i Małkowskich. Pracowali tam również nauczyciele: Stefan Garnek i J. Nesnański.

Szkoła rozpoczęła działalność w jednym miejscu kiedy zaadaptowano na nią budynek opuszczony przez szlachcica Tadeusza Nadratowskiego. W 1948 roku rozpoczął w niej pracę *Edmund Tabackiewicz*, który od 1949 do 1953 roku był jej kierownikiem.

Początki pracy w latach powojennych były bardzo trudne zarówno na panującą biedę, skromne pomoce dydaktyczne oraz negatywne nastawienie społeczności, która nie chciała kształcić swoich dzieci angażując je w pracach na roli i w gospodarstwie. Mimo to, Pan Edmund przyczynił się znacznie do likwidacji analfabetyzmu na terenie Przeradza za co otrzymał dyplom uznania od Ministra Oświaty i Wychowania. Szkoła była jedynym ośrodkiem kultury, młodzież organizowała dla mieszkańców wsi występy i potańcówki.

W roku 1950 pracę w szkole podjął *Zenon Lejeń*, a w 1953 jego żona Irena. Pan Zenon objął funkcję kierownika szkoły na kolejne 34 lata. Od 1961 roku w szkole pod kierunkiem pani Danuty Kaczmarczyk działał zespół mandolinistów i chór szkolny uczestniczący aktywnie w uroczystościach szkolnych i państwowych, na które chętnie przybywały władze powiatowe jak też wojewódzkie. W tym czasie na działce po zlikwidowanym Państwowym Gospodarstwie Rolnym trwała już budowa nowego budynku szkoły, w którym mieści się ona do dzisiaj. Został on oddany do użytku w 1962 roku. Znaczną część środków na tą inwestycję zebrano od rolników, których dzieci uczęszczały do szkoły. Wkrótce uruchomiono też linię PKS ułatwiającą dojazd do szkoły, a w 1963 roku doprowadzona do Przeradza elektryczność znacznie ułatwiła pracę i naukę.

W latach 1967 - 88 do szkoły w Przeradzu corocznie uczęszczało ok 200 uczniów.

Od 1987 roku nowym dyrektorem została pani *Irena Jaskuła* pracująca w szkole już od 1965 roku. Na tym stanowisku zastąpiła ją w 1991 roku pani *Elżbieta Wesołowska*, która pełniła funkcję dyrektora do 2016 roku. Wielką bolączką szkoły był brak sali gimnastycznej,

którą dzięki staraniom władz szkoły, władz samorządowych, a przede wszystkim zapalonym do działania mieszkańcom udało się połączonymi siłami i środkami wybudować i oddać do użytku w 1999 roku. Od tego czasu, po wejściu w życie reformy oświaty Rada Pedagogiczna intensywnie poszerzała zarówno działalność naukową szkoły jak też jej tło kulturowe i prozdrowotne. Nawiązała współpracę z Europejskim Centrum Młodzieży. W 2005 r utworzono *Uczniowski Klub Sportowy „Spryciarze”* a na jej prezesa powołano p. Renatę Szymańską. W związku działalnością klubu rozpoczęto realizację zajęć SKS, nawiązano współpracę z Krajową Federacją Sportu dla Wszystkich. Ze środków unii europejskiej zrealizowano dwa projekty dla osób niepełnosprawnych „Nauka przez zabawę” i „Przyszłość bez obaw”.

Od 2016- roku dyrektorem była Pani *Bożena Kujawa*, którą zastąpiła w 2021 roku pani *Renata Szymańska*. Samorządowa Szkoła Podstawowa w Przeradzu Małym jest szkołą z wieloma tradycjami, mocno związana z lokalną społecznością. Szkoła wykazuje troskę o wszechstronny rozwój uczniów angażując ich w różnego typu działalność artystyczną i sportową. Dzieci systematycznie biorą udział w konkursach gminnych, powiatowych, a nawet wojewódzkich i ogólnopolskich osiągając sukcesy indywidualne i grupowe. Szczególnie rozwijają się na polu plastycznym, muzycznym oraz ekologicznym pod czujnym okiem nauczycieli, którzy angażują się w działalność szkoły.

Placówka przy współpracy z organem prowadzącym – Gminą Lutocin korzysta z programów i projektów MEiN, Urzędu Marszałkowskiego oraz Unii Europejskiej pozyskujących pomoce dydaktyczno-wychowawcze wspomagające nauczanie.

Nasza szkoła jest szkołą na miarę XXI wieku, - twórczą, innowacyjną, szkołą dialogu, efektywną, przynoszącą wiele sukcesów.